

000918-1

Člověk (později také lidstvo) má nepochybně významnou úlohu ve světě, v němž se jakoby vynořil (emergoval), ale jehož není pouhým produktem. Souvisí to s tím, že se nerodí jen do přírodního světa, ale že postupně vchází (a dokonce je vtahován, přinejmenším pak velmi sugestivně zván a ke vstupu vybízen) do světa vyšší roviny – rozhodně do světa lidského společenství a hned nato do světa jazyka. Již v té chvíli, kdy prvními kroky vstoupil do nějakého toho „světa“, který nevyplýval a nikdy nemohl vyplývat z tzv. přírody, došlo k obrovské, i když zprvu neznatelné a nerozpoznatelné změně: z přírody, která byla vším, celým, plným světem, se v důsledku těchto kroků stala „pouhá příroda“, do níž se už nově se vytvářející „lidský svět“ nevešel a nemohl vejít. Není důležité (a tím méně rozhodující), že ta změna nebyla a ani nemohla být zaznamenána: přišel čas, kdy začala být nejen zjevná, ale dokonce nepřehlédnutelná. Ovšem ona nová rovina, onen nový svět, který nelze na přírodu redukovat ani z ní odvodit, je – v dosavadním běžném pohledu – opět výtvořem lidským; a protože sám člověk je považován za výtvor přírody (výsledek, produkt přírodního, přirozeného vývoje), je nesnadné vysvětlit, proč lidské výtvořy už nemohou být považovány na produkty přírody („pouhé přírody“). Proto máme všechny důvody pro změnu pohledu: složité není produktem jednoduchého, ale musí v jistém smyslu jednoduché předcházet, přesněji: musí být chápáno jako původnější, „prvnější“. Ovšem původnost tu musí být po náležitém upřesnění chápána nikoli jako skutečnost, jako předmětná realizace, nýbrž jako nepředmětná šance, výzva, apel, ale zároveň jako základ každého možného uskutečnění. Člověku se tak dostává významné role uskutečňovatele: protože člověk jako nemluvně je zván do světa promlouvajících, a tedy do světa jazyka, je třeba toto lidské zvaní stejně jako samo promlouvání ještě do světa jazyka nejistě vcházejícího již-ne-nemluvněte jako uskutečňování platnosti a nepředmětné vlády „řeči“ (logu), spočívající v odpovídání na onu výzvu. A pak lze pochopit, že se člověk rodí vlastně ne do světa přírody (kam emerguje), nýbrž do světa oné nepředmětné vlády – do světa pravdy, spravedlnosti, práva, zkrátka toho, co „má být“.

(Praha, 000918-1.)